

Ђорђе Вукадиновић: Од немила до недрага

Предговор Слободана Антонића

Срби много разговарају о политици. Зато међу Србима није лако бити аналитичар. Прво што ће му пребацити је да је незналица. Друго што ће му пребацити биће да је пристрасан.

Ова књига показује да ни једно ни друго – бар што се Ђорђа Вукадиновића тиче – не стоји. Данас су се страсти из 2000. или 2001. године охладиле. И наше знање о томе шта се у високој политици тада догађало знатно је веће. Стога, када данас читамо Вукадиновићеве текстове, видимо са колико су знања и непристрасности написани.

Вукадиновићево знање не произилази само из чињенице да он, на Филозофском факултету у Београду, држи наставу из политичке филозофије. У Србији има много универзитетских наставника у области друштвених наука. Али опет, некако имамо утисак да се друштво и свет око нас недовољно добро разумеју, недовољно добро објашњавају. Вукадиновић нема ту невољу. Погледајте његове текстове и видећете са којом се лакоћом он креће и у најсложенијим питањима. Осамнаест странака ДОС-а, три странке опозиције, амбасадори САД и ЕУ, медијски барони, тајкуни... Сви они су стварали сложену мрежу вектора српске политике. И Вукадиновић је ту мрежу готово савршено добро знао и разумео. И готово савршено тачно умео да предвиди резултату деловања тих вектора.

Зашто? Зато што Вукадиновић не робује методолошким или идеолошким догмама. У спору “актери или структуре” Вукадиновић заузима најрационалније становиште. Он признаје значај структура, али види да актери доносе коначну одлуку. Погледајте још једном Вукадиновићеве текстове. Видећете како се структурална и актерска анализа сјајно преплићу, како се само сјајно допуњују. И схватићете зашто “методолошки реализам”, који комбинује обе анализе, нема премца у друштвеним наукама.

Аналитичка вештина код Ђорђа Вукадиновића изгледа савршено лака, једноставна и саморазумљива. Али свако ко се желео на том пољу огледати зна колико је тешко то што Вукадиновић ради. Док гледамо мајсторе фудбала, чини нам се да бисмо њихове бравуре и ми лако могли да изведемо. Када узмемо лопту и изађемо на терен, схватимо колико то није лако. Потребне су године напорног рада и ванредни таленат. Вукадиновић има и једно и друго. Зато је он мајстор. Можда најбољи којег имамо.

Тај таленат је оно чему сам се увек дивио и на чему му завидим. Много пута сам се уверио како Вукадиновић може брзо да сагледа и најсложеније прилике и да тачно предвиди шта ће се даље догађати. За то је потребно не само добро познавање механизма деловања друштвених структура. За то је потребно не само реалистичко сагледавање интереса, карактера и психологије главних друштвених актера. За то је потребно још нешто. Онај посебан таленат, посебна интуиција која постоји у свакој струци и која од занатлије прави уметника. А Вукадиновић је има више од осталих.

Коначно, рецимо нешто и о (не)пристрасности. Наши медији су пуни загрижених навијача који своју пристрасност не крију. Али они је простим идеолошким триком претварају у објективност. Они сматрају да је пристрасност у корист “еврореформских снага” нешто пожељно, нешто што је објективно добро за “заостало друштво” у коме живимо. Тако пристрасност у првом кораку постаје еврореформска ангажованост, у другом корисност, а у трећем објективност. Из тог положаја, онда, свака стварна објективност бива проглашена пристрасношћу. Јер оно што није довољно еврореформски, то је друштвено некорисно, а оно што је друштвено некорисно, то је и необјективно.

Вукадиновић није од те феле новинара и аналитичара. Далеко од тога да он има нешто против Европе. Он је само против манипулације, против лажи, против инструментализације, против идолатрије... Вукадиновић зна да су идеје једно, а стварност друго. И да су, често, најниже страсти и најприземнији интереси заоденути у најлепше и најчистије идеје. Зато он не пада на реторику “евроинтеграција”, “демократије”, “људских права”... баш као што током деведесетих није падао на националистичке паролe и квазипатриотску реторику. Трезвено и критички он

сагледава шта је у позадини, какви интереси и амбиције се крију иза великих декларација и громких заклинања. И онда многе ствари постају јасније.

Зато Вукадиновића треба читати. Чак и када нас нервира његово сецкање, његово растављање, његове примедбе, његови закључци... Чак и када хвали оно што не волимо, а куди оно што волимо. Читајмо га. Не само због лепог стила, духовитости, вештих слика и оригиналних поређења. Читајмо га пре свега због знања које нам даје. Помоћу њега боље разумемо друштво у коме живимо. Помоћу њега боље разумемо наше време. Помоћу њега боље разумемо – и саме себе.